

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

1. Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1920-1930

Η οργάνωση της ειρήνης

- Προκειμένου να διατηρηθεί η ειρήνη, όπως είχε θεσπιστεί στη Διάσκεψη του Παρισιού (1919-1920), δημιουργήθηκε η **Κοινωνία των Εθνών**, το σύστημα, ωστόσο, της «συλλογικής ασφάλειας», δηλ. της ειρηνικής συνύπαρξης των κρατών σε διεθνές πλαίσιο, δεν ήταν σε θέση να αντικαταστήσει εξ ολοκλήρου την πρακτική του ανταγωνισμού μεταξύ των επιμέρους κρατών.

Στην παγίωση της ειρήνης στόχευαν επίσης:

- Η **ένταξη** (το 1926) **της ηττημένης Γερμανίας στην ΚΤΕ**, και η συνομολόγηση (ένα έτος νωρίτερα στο Λοκάρνο) με τη Γαλλία, το Βέλγιο, τη Μ. Βρετανία και την Ιταλία ότι θα διατηρηθεί το εδαφικό καθεστώς που είχε θεσπιστεί με τη Συνθήκη των Βερσαλλιών και θα επιλύονται ειρηνικά οι διεθνείς διαφορές.
- Το **Σύμφωνο Μπριάν- Κέλογκ** (το 1928), που κήρυσσε τον πόλεμο «εκτός νόμου».
- Η **πρόταση** (το 1929) του **Αριστείδη Μπριάν**, ως υπουργού Εξωτερικών της Γαλλίας, **για ένωση της Ευρώπης σε ενιαίο διακρατικό σχήμα**.

Η οικονομική και κοινωνική συγκυρία

Οι διακρατικές σχέσεις επηρεάζονταν, όπως ήταν φυσικό, από τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις. Πιο συγκεκριμένα:

- Στην πρώτη μεταπολεμική δεκαετία παρατηρήθηκε **αισθητή οικονομική ανάκαμψη**, τόσο στην Ευρώπη, όσο και στις Η.Π.Α.
- Παράλληλα, όμως, **προκαλούσαν κραδασμούς**:
 - Η νομισματική ρευστότητα στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη
 - Η πίεση για αποπληρωμή των πολεμικών αποζημιώσεων
 - Η δυσχέρεια στην εξεύρεση αγορών για τα βιομηχανικά αγαθά που παράγονταν με αυξημένους ρυθμούς
 - Η δυσπραγία του αγροτικού κόσμου εξαιτίας της μείωσης των τιμών των αγροτικών προϊόντων.

Πάντως, ήταν διάχυτη η αισιοδοξία πως οι δυσχέρειες θα αντιμετωπίζονταν με δημοκρατικές μεθόδους.

Οι προκλήσεις κατά της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του φιλελευθερισμού

Τα δημοκρατικά κράτη της Ευρώπης όφειλαν να δώσουν μια πειστική απάντηση στα κοινωνικά προβλήματα,, σε μια εποχή κατά την οποία παρουσιάστηκαν δύο ανταρχικές προτάσεις διακυβέρνησης:

- Του **Στάλιν**, ο οποίος, μετά τον θάνατο του Λένιν, επιχείρησε την οικοδόμηση του σοσιαλισμού σε μία μόνο χώρα, την ΕΣΣΔ, υπό τη δική του συγκεντρωτική εξουσία και επέβαλε μια αυστηρά προγραμματισμένη οικονομία υπό τον πλήρη έλεγχο του κράτους.
- Του **Μουσολίνι**, ο οποίος, παραφθείροντας το σοσιαλιστικό δόγμα, υπήρξε ο εμπνευστής της φασιστικής ιδεολογίας, θεμελιωμένης στον εθνικισμό και την έξαρση της βίας.